ԱՐԵՎԱԾԱՂ

«ԻՇԽԻ ՍԻՈՒՆԻ ՊԱՀՈՑԻՆԵՐ ՇԱՒԱՂԱՑ ՄԻՒԹԵԱՆԻ ԻՏԵՒՈՒՄ». ՂՈՒԿ. Բ. 10.

ՏԻԼՏ ԺԲ. ՍԹԱՆՊՈԼ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 27. 1871. Ն՝ 52

ՎԱՒԻՏԵՅՆ ԻԶԻՒՆ

ՊՈՒ հաղթանդն էրմէնիճէ Աւետարերիտաէ Խոսրով, Բապպէն կիւնեիւնիւ չօճուդլարա լայըզը վէճ իւզդարէ հընդիզ էթիւրմէք պապընտա սեոյլեպիվինէ տեվամ էտերէք չէոյլէ եաղար։ Եւ եա վալիտէյն, եվլատլարընըզ Ալլահը սեվտիքըէրինտէ, օնուն թէնպիհլերինի հաճընդիզ էթմէք իսթեյէճէքլեր, նիճէ քի Քրիսթոսոս Յովհ. ԺԴ. 15 տէ սեոյլեր։ Ե.Ո վաղըթ, օնլար թէքմիլէն բուհանի չէյլերէ վերիլէճէք օլան Բապպէն կաւկիւնիւնտէն խօշնուտ օլուպ՝ հիւանիւ ինիրիզալարը իւէ մէչդուկյէթ վէ յոան. աչլարընը թէրք էտէճէքլեր, Սաղմոս եաղան կիպի (Սաղմ. ՃԻԲ. 1) չաղ թէ.ըզ իւէ Ալլահըն եվինէ չըդաճագլար, այէ Քրիմատը չերիքին տէրսլերի օնլարա թաթը կէօրիւնէճէք տիր, Իւտէ բուհանի մի.քիալէմէ էտիւմէսինի տէվէճճէքլեր, վէ կէրէք եվտէ օթուրապար, կէրէք պապչէտէ կէզինտէլեր վէ եաղ խօա հէր նէրկտէ օլապար, տայիմա յուհաան իսէ՝ օ էյի թէճճէքքիւրլերէ մէյհալօլաճագլար։ Կիրաակ կիւնիւնիւ, ըայըզը վէճ իւրէ ոապլամագ պէոյլէրէ գօլայ կէլիր։ Սիզ, եա վալիտէյն, եվլատլարընըզտա պու արզուլոս կէօրմէյինճէ ասլա խօշնուտ եա բահաթ օլմայըն։ Լաքին չիմտիլիք չունու արայալմ քի կիրաակ կիւնիւնիւ, կէրէք օնու տէվէն վէ կէրէք տէվմէյէն եվլատլար իչուն ֆայտէմէնտա էթմէքլիքտաէ վալիտէյն թարաֆընտան նէ՞ եօլ գուլլանըլա պիլիր։

Իպդիտա չունու տէրիմ քի, Սէզ եվէրընըզ եյէ էպէճ օլա. սիզին էթվարընըզ օնլարա տայիմա Բապպէն կիւնիւնիւ նասըլ ոապլամագ կէրէք խալինի կէօռթէրսին։ Սիզ օ կիւնիւնիւ եիւրէքտէն տէվէրտիրիզ տէյիս օնլարա աչիքտար օլմայը տըր. օնլարըն էօնիւնտէ սիզին եիւղիւնիւզ ֆէրրահ օլուպ ասլա սիւքիւթ կէօրիւնմէյին, վէ պու ֆէրրահլըգ տախի պիւթիւն եիւրէքտէն օլուպ, սուրէթա պիր չէյ օլմայը տըր։ Սիզին եվլատլարընըզ օլ կիւնիւնիւ սիզտէն պիյատե տէվէճճէքլեր վէ բայէթ էտէճէքլեր տէյիս զանն էթմէյին։ Էկեր սիզ օնու եաղընըզ կէօռթէրիյոտ ոապլարտանըզ, էյէր բուհանի չէյլեր իւղերինէ թէճճէքքիւր էտիպ սէոյլէչէճէք եէրտե, ատէթա չէյլեր իւղերինէ տիւչիւնիւպ վէ օնլար իւղերինէ սէոյլէչէրտէնիզ, մեսէլա թիւրկիւպէթիւրկիւ իշլեր եախօտ չախսլար իւղերինէ, օ վաղըթ սիզին եվլատլարընըզ տախի սիզէ պադարագ ցյան վէ էյլէնճէ իւղերինէ տիւչիւնճէքլեր, Բապպէն կիւնիւնիւ սուրէթէն ոապլամագ քեաֆի ապյարագ, հէր նէ իշ եախօտ սէօհպէթ էթսէլեր զարարը եօգ տըր տէյիս զանն էտէճէքլեր տիր։ Դայէթ թէճճսիճ օլունաճագ պիր հալ տըր քի, չօգ վալիտէյն պու հալտէ պուլունարագ, օ էյլիք փունարընը ղէհիրլէրլեր։ Բապպէն կիւնիւնէ եաղընըզ սուրէթի զահիրէտէ բայէթ էտերլեր, վէ քէնտի իպրէթլերի իւէ քէնտի եվլատլարընը տա այնի եօլա պլաղուպլարլար։ Է.քսէրի, չօճուդլարը թէրպիյէ էմմէք հագդընտա վալիտէյնէ սէոյլէպիյիմ վադըթ էկօրմուտ.քի, «Քէնտինէ պագ, էյի իպրէթ օլ», տէմէք իգ.թիզա տըր. իշլէ պու խուսուտա տախի այնի նասիհաթը վերմէք եյղէմ կէօրիւնիւր։ Պադը եվլատ քէնտի փէտէրինին եվինտէն ուղագ պիր մահալտէ չաղըմագտա օլուպ, եաղընըզ հաճթատա եախօտ այտա պիր տէֆաքէնտի եվինէ կիտէպիւրքի օրատա պիր կիւն դալընը. օ չօճուդ քէնտի վալիտէյնին եանընտա օլաճաղը կիւն եէթիշմէյինտէ նէ գատար չաղ օլուր, օլ կիւն քէնտի սէվկիւնիւլերի իւէ կէօրիւշմիւյիս սատէթ. լար օնա նէ թաթը կէլիր։ Կիրաակ կիւնիւնիւ տախի սիզէ էոյլէ օլսուն. եանի էոյլէ պիր կիւն քի, սիզին հէփ ճիսմանի իշ վէ մէչդուկյէթլերինիզի թէրք էտերէք, օնուն հէր պիր սատէթընը սիզին սէմտիլի փէտէրինիզին հուզուրսուզտա կէչիրիր սինիչ։ Բապպէն կիւնիւնիւ կէրէք սիզին վէ կէրէք եվլատլարընըզըն թարաֆընտան սէվիլէճէք օլուր իսէ, օլ վաղըթ եվինիդտէ օլ կիւն էյի հընդիզ օլուճաճագ տըր։

Սատաբեր իչին։

ՔԻՆՏԻՍԻՆԻ ԱԼԼԱՀԸՆ ԻՇԻՆԷ ԹԱԽՍԻՍ ԷՓՄԻՇ ՕԼԱՆ ՊԻՐ ՖԱԴԸՐ ԿԷՆՃ ՔՐԻՍԹԻԱՆԸՆ ՔԻՆՏԻ ԵԻՒՐԷՅԻ ԻԼԷ ԴՕՆՈՒՇՄԱՍԸ.

ԵԻՒՐԷՓ. «Սէնին պէոյլէ ագըլ վէրտիյին իշ նէ՞ տիր։ Պու գատար եօրղունըլուղլա չալըշմագ սէնին վիճաճուտինէ էլվէրիր մի»։

ՔՐԻՍԹԻԱՆ. «Պէն քէնտիմի Ալլահըն իշինտէ չալըշմագա Թային էթտիյիմտէ, նէֆսիմի ինձեար էթմէմ լազըմ կէլիր»։

Ե. «Էյի ամմա նիչիճուն պէոյլէ սէֆիլ էօմիր կէչիրէօնի. պիր սէնատթա չալըշտան կիւնաճ մը օլուր»։

Փ. «Ալլահըն թագտիրի պէնիմ հաղգընտա պու տուր։ Գալպիմ տիւնեատի իշլերտէ չալըշմագա ճէօսրէթ էտէմէզ։ Ալլահըն թէճրիպպէչէլեր իւէ պէնի պու իշէ տավէթ էթտիյինի ասլա խաթըրընտան չըգարատմար, օնուն իչիւն պու բուհանի իշտէ չալըշմագլըզը իսթեյար էթտիմ, ալէյհտուտա գալպիմտէ պունտա արզուլմ վար»։

Ե. «Պէոյլէ տիվանէճէ եօրուլմագլա ալթը այ սօնկրա պագ քէնտինի ներէտէ պուլուրսուն. եաթագտա՞ մը, մէղարտա՞ մը, քիմ պիլիր»։

Փ. «Ալլահ էոյլէ միւրատ էտէյօրտա, պէն նէ՞ տէյէպիլիրիմ։ Էվվէլտ պէն քէնտիմին տէյիլիմ, իւրտ պէնի քէնտի գանը իւէ սաթմուն ալանըն մալի իմ. Օ խաթերտէ պէնի եաշատապիկը, խաթերտէ էօլտիւրիւր։ Սանիեն՝ պու տիւնեատան կիտէրտէմ, էօմրիւմ մահվ մը օլուր։ Սալիսէն՝ Ֆրանսա օրտուսունտա նիչէ կէնճէր ճինտանի պիր վատիշահա եթատթ

էթէմէքլէ էօմրլէրինի զայ էթմիլէր։ պէն իսէ սէմավի փառիշահա ասքէր օլմագ վէ բուհանի ճէնքտէ ճէնք էթմէք իսթէրիմ. չէօյլէ քի պու էօմրիսիս զայպ եաէրսէմ տէ, էպէտի պիր էօմիւր գազանայըմ։ »

Ե. « Ալլահըն թային էթմիյի պիր էօմրիս բահաթլըգլա կէչիրմէք ագըլլըզդ տէյին մի։ Սէն իսէ պու իչէ սիւլիւք էթմէյինտէն, քիմ պիլիր՝ պէլքի աճ գալաճագսըն։ Էլինտէ փարան արթըզը եօգ քի պիր գաթ թէմիզ էավապ թէտարիք եաէսին։ Քիրլի էլպիսէ իչինէ գալմըշըն, Պունլար, խուսուսա սէնին կիպլի զաթէն զայիֆ պիր ատամ իչիւն, նէ գատար գարարլը սըր »։

Ր. « Սէն պանա ոօմթ մուսուն։ Խալիս տօսթ տօսթտունուն պաշլատըդը իչի իլերի կէօթիւրմէյինէ զայրէթ էտեր. սէնին մէրամըն իսէ պէնի պաշլատըդմ իչէն կէվչէթմէք սիր։ Շունու տաքի տէրիմ քի, պէնի սէնտէն զիյատէ տիւչիւնէն վէ աճըյան վար։ Ալլահա չիւքր օլսուն քի եէյէճէյիմ վէ կիյէճէյիմ չէյլէրին գայղուսունու սանա իհսալէ էթմէմիշսիր (Մաաթ. Զ. 25, 26)։ »

Ե. « Սէն պու իչտէ չալըշմագլա փարա արթըրամազսըն, Լվլէնէճէք չադրն եէթիշտի. սէնին իչիւն չիմտի հիչ տէյիլ իսէ իւչպին զուրուշ գատար փարա լազըմ։ Պու իչտէն սանա նէ՞ քեար հասըլ օլապիլիր քի ծնու Թուրմուշ տուրայօրսուն։

Ր. Սէն ֆասըզ վէ ալատաըճը (Երեմ. ԺԷ. 9) պիր եիւրէք սէն. պէնիմ իլէ նամուլ իսթիշարէյէ կիրէպիլիրսին։ Պէնիմ սանա դէրրէ գատար եմնիյէթիմ եօգ. չիմտիյէ գատար գուրտուղուն տուղագլար կէօզիւմիւն եօնիւնտէ իքէն, սէնի տօսթ տէյիւ գապուլ եաէպիլմիյիմ։ Պէնիմ իլէ գօնուշմաղա պաշլատըդընատն պէրու սէնին նէ ալշագ պիր մահլուդ օլտուղունու կէօրիյօրսուն։ Միւրայլըդըլ պանա կէօյա տօսթ կիպլի նահիհաթ եակյօրսըն։ Լաքին սէնին ֆասիա վէ եալանճը օլտուղուն պանա մալիմ սիւր. սէնինէ ալըպ վէրեճէյիմ եօգ տուր։

Պէօյլէճէ եիւրէք հիճապ իլէ սիւքիւթ էթտի։ Լաքին Քրիսթիան օնուն իլէ պօղուշտու իսէ տէ, օ եինէ բահաթ տուրմայըպ զայրի եօլլար իլէ քէնտինէ կիպլիճէ տիւշմէնլիք եաէճէյինի պիլերէք, զաֆիլտէն օնա ալտանմամագ իչիւն ույանըդ տուրմագտա իտի։

* * *

ՔՐԻՍՏՈՍ ԷՖԷՆՏԻՄԻԶԻՆ ՄԷՎԼՈՒՏՈՒ ԵՕՐԹՈՒՍՈՒ

(Էրզինճէ Ա-եոոբերպէն Ընդճէ-ե)

Քրիստոս Էֆէնտիմիպին մէվլուտու եօրթուսունու գիքր էթմէտէ, պիթթապի խաթրըմըզդա պազը մէսէլէլեր կէւիր։ Էվվէլ էմրտէ էֆէնտիպիզ հանկը սէնէ վէ հանկը էյատնա տօղուսու տէյիս սիւալ օլունապիլիր։ Օնուն մէվլուտու սէնէմինի պուլմագ կիւճ պիր չէյ տէյիլ իսէ տէ, սէնէնին հանկը էյատընատա թէվեպիա էթմիշ օլտուղունու թահգիգ էթմէք մահալ սըր։

Իչիւնճիս տէհրտէ (եանի Թարիհի Իսա 220) տէր հայաթ օլան Իսքէնտերիյէլի Քէմէս Հայրապետական Չահատէթինէ նազարէն, «Քրիստոսուն մէվլուտու նէ էյատա իսապէթ էյլէտիյինի պուլմադա չալըշմագ պիհուսէ զահմէթ տիր» տէմիշ տիր։ Քրիսթապը չէրիֆին սէօզիւնէ նազարէն՝ Քրիստոսուն տօղուսուղու կէճէ չօպանլար սիւրիւլերինի գըրա չըգարըպ օնլարը պէքլէմէքտէ իտիլըր։ Պունատան էֆէնտիմիզին մէվլուտու գըչ էյատնատա վագի օլմադըդը անննաչըլըր. զիրա էյէր գըչ օլուրչ օլսա իսի, չօպանլար սիւրիւլերի իլէ կէճէ վագթը աչըգտա պուլունամազլար ըսը։ Քրիսթիանլար տաճի էվվէլ պէ էվվէլ պու իսի (տօն) զիքր էթտիքլերինտէ մահտուս աչնէնին չու եա պու պըղնա պազանմայըպ, հէման հէր քիւհսէ քէնտի ամիրլինին միւնասիպ կէօրտիւյիւ կիւճ զիքր էյլէմէյէ պաչլամըչ ըսը։ Պունատան գաթի նազար, էֆէնտիմիզ վահիթիլ օլտուղու վագըթ հէնուզ օթուզ եաչընա պալիպ օլմուչ ուտու տէյի եապըպ ըսը. պունատան տաճի մէվլուտ իլէ վաֆիթիպին, եանի Ծնունդ իլէ Մկրտութիւնուն հէման պիր էյատնա վուգու պուլմուչ օլտուղու գըչյա օլունապիլիր. հազէզա էֆէնտիպին գըրտա, եանի՝ Եօրտան ըրմազընատա վաֆիթիզ օլունմասը՝ օ վագըթգըչ էյատը օլմասըզընատ տիկէր պիր իսապէթ ըսը։

Իքինճի մէսէլէ՝ իչտու իտի չէրիֆին հանկը տէհրտէ զիքր օլունմադա պաչլանմըչ օլտուղու տուր։

Մէվլուտ եօրթուսունուն էֆէնտիպիզին օզատուղու Թարիհտէն ագապի իչ եիւղ սէնէ օսնկրա պաչլանմըչ օլտուղու իհմիմալ ըսը, չիւնքի Թարիհի Իսանըն 300 սէնէսինէտտէ եաչյան միհլիֆիէր մէգքիւր եօրթու խուսուսունատա պիր չէյ եազմազլար. հաթթա Ծովհան Ոսկեբերան նամ Հայրապետ Թարիհի Իսա 383 տէ Քրիստոսուն մէվլուտու եօրթուսու հագգընատա վերտիկ պիր վազտա, «Աթաթաքա վէ Սէերիա քիհսէկլերի իչը տէֆա օլագագ պունատան 10 սէնէ ագտէմ պու իսի չէրիֆի զիքր էթմէյէ պաչլատըլար» տէմիշ տիր։ Լաքին պագալըմ քի Քրիսթիանլար պու եօրթուս նէ՞ վէճհ իլէ եախօտ նէ մագսատ իչ զիքր էթմէյէ պաչլատըլար։ Էնքի Բօմպէ Դեկտեմբեր այըն 25 իննի կիւնիւնիւ Ս Թուրնօ նամ պիր իլահլարընըն իզդիհ թագախ էթմիշ օլուպ, օլ կիւն եէր իչ պէրիսպէրլերինէ հէմիյէթը կէօնտէրիր հէր քէս քէնտի տօսթտունա զիյարէթ էտ րէք պէօյիւք զիյնէթլեր վէ ալտլար իհ էտէրլեր իսի։ Քրիսթիանլարըն պէօյլէ պ կիւնիւ օլմատըղընատն, Փաթթէրսբ թարաֆընատն թահգիր օլունուրլար ըս Օնլարա խօչ կէօրիւնմէք, հէմ օնլարը քրի թիանլըղա ճէնլ էթմէք իչիւն Թարիհի սանըն 340 սէնէսինատն 330 սէնէսինէտ Բօմա Բաբատը օլան պիրինճի Յուլիօս, մ քիր Սաթուրնօ եօրթուսունու Քրիստ սուն մէվլուտու գիքրինէ թէպտիլ էթմ տէ, եօրթու իլէ պէրաբեր Փաթթէրսբ լերին օլ կիւնտէ իհրա էյլէտիքլերի ատէ լեր տաճի Քրիսթիանլարա կէչմէկի թատ իսի։ (Պունունն իւպերինէ Ա,ն ու ատէ լեր նամ Թիւրքճէ քիթապընն 19—23 ա հինգչերինէ միւրաճաաթ օլունա։)

Խաթրըմըզդա կէչէն իչիւնճիս մատ չու տուր. Քրիստոս էֆէնտիպիզ նէ՞չի տիւնեայա կէլտի։ Ինսանլար քէնտի մէ լուտու կիւնիւնտէ սէրբաօչ օլուպ, կիւնա լարընը վէ պիր թագըմ մինասիպէթի հազլերինի գաթ պէ գաթ արթըրարընը տէյիւ մի։ Հաչա՛։ Հալ պու քի Մէվլու եօրթուսու կիւնիւ խանէկլերի մէյմանէկ ատէն գարգ էտէմէյօրսուզ Մէյմանէկլեր գ տար էվվէր վէ սայիր մահալլեր տաճի սէ խօչլար իլէ տօղու օղուր. Մէյմանէկլերս օղուղու կիւտի, էվվէրտէ տէ օլ կիւն քիւֆ կիւնահ, գավզալար, հայգըրմալար էքօ տէ յիւտիր։ Հայըֆ, պու թարիհ հարէքե թըն սէպէպինի սիւալ էտինէ՞ նէ ճէվա վէրէյիմ։ Պու կիւն պէհէնաըն կէճանիըն գ պըտանըն գվէրտա կէնէ՞։ միտիր տէյիւ էյ տիւնեանըն կիւնահլարընը գալարա Յիսուս, պու մագալէ պէտնամ պիր եօր Թուտան սէն հազզ էտէ՞րմիսին։ Սէն « պու սարըն գարանլըղընըն տիւնեա զասի էտմիհլէրինին » իչէրինի իսթիալ էթմէյ կէլտին, գարանլըղը սէվճն չէյթանընն հիւր մէթինէ թա տիպինէտտէ իչինէն չարա գատհլերինի խօչլանարագ պագապիլիր միսին։ Խայըր, հիչ պիր վագըթ՝ նա Բապ սէն իսթէմէպսին քի ինսանլար կիւն պ կիւն, սէնէ պէ սէնէ քէնտի կիւնահլար վէ պինամուս հալէրինի արթըրարընը. պ նէն միւրատը չէրիֆին անճագ օնլարը Թէօպէյէ կէլէպ իսէ՞ օլարագ էպէտի հա յաթա նայիլ օլմասը սըր։

Էյ Քրիստոսուն ասքէրի, էյի տիգգաթ էթ. պագ, սէնին սէրտարը էգըրմինէ նէ հագարէթլեր օլունուչօր. Տավուտ փատի՞ չահ կիպի, տէյիւ չագըլ Թաչլարը իլէ

իլա «ճանըն վէ րուհուն, հէմ օյնադլարըն վէ իւկին թագոմինէտէք թէսիր էտէն, իւքի աղըղը գըլըճաան քէսքին» Ալլահըն տիրի քէլամը իլէ ինթիգամ ալմազա գալը։

Սէվկիլիս օգուլան, սլագ, սէնին ֆարիզէի վիմիէթին նէ պէօյիւք տիւր։ Փարնասաչըն եափօտ գըզ գարնասաչըն եափօտ ագրապան եա զօնչուն ֆէյրրահ եիւզ իլէ, չարապտան ուլուչմուշ գալմ իլէ, կիւնահլար իլէ եիւքիւս րուհ իլէ օլ ապիմ Շէրիաթընըն հուզուրունա կիթմէտէ, կիւլէ օյնայա հէլաբա տօղրու գօչմասա օլտուգընա, սէն օնուն զայաթընը կէօրտիւյինէտէ պիգայա պիր նազար իլէ պագա պիլմիյիսին։ Յակորոս Բէսուլուն չոս քէլմընը խաթըրնա կէթիր. «եա գարընտաչլար, էյէր սիզտէ պիրի հագգտան սաիթար տա՝ օնու պիր քիմսէ տէօնտէրիրսէ, պիլմին քի կիւնահքեարը սաիտըզը եօլունատան տէօնտէրէն քիմսէ՝ էօլիւտէն ճան գուրթարաճագ, վէ չօգ կիւնահլար էօրթէնէք տիր»։ (Յակ. Ե. 19,20)։

ՕՐՏՈՒ Ս. ՊՕՂՈՍ Ց. ՓԱՓՍՉԵԱՆ

ՓՕԼԻԹԻԳԱՅԻ. ՏԱՅԻՐ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ

Դեկս 15 Րումի, վէ Դեկս. 27 Ալաֆր. 1871.

ՍԹԱՆՊՕԼ

Չէրքէզլէրին էվիրի Շէյխ Շամիլին օղլու Ղազի Մէհմէտ էֆէնտի Իսթանպօլտա սագին օլմագ իւզրէ պու կիւնլէրտէ ֆամիլեասը իլէ պէրապէր Ասիթանէյէ կէլմիշ տիր։ Րուսիա իմպէրաթօրու միւմանիլէյհէ կէօչ վէ եօլ մասրաֆը իչիւն 10,000 րուպլի եանի 1700 լիրա վէրմէքտէն պաշգա, քէնաինէ եըլտա 5 պին, օղուլլարընա տասխի պին րուպլի վէրիլմէսինի էմր էթմիշ տիր։

— Շիմտի անճագ կիւնտէ 3 եա 4 գօլէրա վուգուսաթը զուհուր էթմիյինտէն, Իսթանպօլտան կիտէն եօլճուլարա եագընտա Սըհհէթ նազարէթի թարաֆընտան թէմիզ թէդպիրէ վէրիլիր տէյիւ մէմուլ օլունմագտա տըր։

— Խարբուքտան եաղըլըգ Լէվանթ Հէրալտա իլան օլունան պիր մէգթուպ Պապը Ալինին տիգդաթընը չէհրը մէզգինէր իլէ Տիարպէքիր արասընատա եափըլան եօլուն ճիվարլարընտա պուլունան քէօյլէրին էհալիսինէ օլան զուլմ ու թէեատսիզ տավէթ էտէր։ Մէզգինէր մէգթուպուն աէօղիւնէ նազարէն՝ Խապուսէտին եագընլարտա 140 քիչի զօրաքի ճէլզգ օլունուպ 7 կիւն չալըշտըրըլտըգտան սօնկրա, սալը վէրիլտիքէրի վագըթ էլլէրինէ էօյլէ գուսուրլու իլմի խապէրլէր վէրիլմիշ քի, օնլարտան պագըլարը տէֆթա 7 կիւն տահա չալըշմազա մէճպուր էտիլմիյէր։ Բրօթէսթանթլարա փաղար կիւնիւ քէնտի այնլարընա գարշը իշլէմէյէ ճէզգ օլունմուշ։ պունլարտան պիրիսի Բէրլէնճլի Ալիֆ պէյտէն 50 աէյնէք եէմիշ, պիր պաշգասընըն տասխի ասյագտան կէօզլէրի ալիլ օլմագ տէրէճէսինէ կէլմիշ տիր։

1871 ԹԻՒՐՔՃԷ ԱԽԵՏԱԲԵՐՈՒՆԻՆ ՊԼՆՏԼԷՐԻ ՖԻԷՐԻՍԹԻ

Ագտէնիզին ագընթըլարը· 79
Ալթընար լաֆզը. 25
Ալամանեա 147
Ալամանեատա Թաղիմ ու Թէրպիյէ· 115
Ալլահա նասըլ Թէչէքքիւր էթմէլի· 86
Ալլահըն լութֆ ու ինայէթի· 158
Ալլահըն տէօրտիւնճի Թէնալիւհինին պօզուլմասը· 61
Ալլահ իլէ օլան սուլհուն մէմուրլարը·157
Ամպաղը պօզուգ պիր ալիմ. 93. 99
Ամայիպ պիր տավա· 134
Ամէրիգանըն տաճիլի Միսիօներ չիրքէթի· 143. 146
Ամէրիգան Պօրտ նամ Միսիօներ չիրքէթինին սէնէվի մէճլիսի· 189
Ամէրիգատա ձէնուպի էյալէթլէրին ահվալի· 107
« Ատաշար օնուն չէրիաթընը պէգլէմէգտէ պիրլէր· » 138
Ատանա քէյֆիյէթի· 70
« Ատէմ ալէմընը »· 9.
Ատմին դուվվէթինտէն վէ վարատան գիյասէ իշ կէօրէն պիր մուխթասար տուա· 37
Ամֆրիդալը դարըլարընն Բիթապը չէրիֆէ օլան մուհասպէթի 130
Բաբանընն լանկէթի· 62
Բաբանընն Յրանսա իչիւն տուասը· 181
Բարիզ Արքեպիսկոպոսու իլէ արգատաչլարընն էօլտիւրիլմէսի· 94
Բարիզին ասըլարը իլէ Բրօթէսթանթ Զօպանլար 99
Բարիզտէ Չին էլչիսի· 162
Բրօթէսթանթ քիթապլարընն սէրպէսթ սաթըլմասը· 59
Գահվէ· 158
Գաչըլմագ պիր պիւրհան· 206
Գուասը չէրիֆ· 183
Գոյունլարընն Զօպանը մը տըր· 130
Եանղընմաղդ գարարը· 77
Եարանագ, եափօտ սօղագլարտա գալմըզ պիր օղլան հիքեայէսի· 6. 10. 14. 19. 22
Եէնի չըգան բարեկարգիչէր· 47. 51. 54
Եէնի սէնէ· 1
Եէնի սէնէնին իլը հաֆթասընընն տուասյա թախսիս օլունմասը խուսուսունտա Ինճիլի Խթիխգագ նամ չիրքէթ Թարագընան տավէթը մանասուսէ· 191.
Եօլճու աղաճը· 139
Եօղուն օլուգ· 39. 123
Զիդըյմէթ վէ միւնասիպ պիր հէտիյէ· 78
Զուլու քէօյիւնէ պիր զիյարէթ· 89
Էլէքթրիգա Թէլէկրաֆընըն միւհիմի· 121
Էվրօփատա փազար մէքթէպլէրի· 73
Էքիլէն Թօխատմուն մէյվէսի· 147
Էօլիւլէր Լչիւն տուա· 65
Էօլիւլէր հագգընտա հիսս օլունան քէտէր· 110
Էօրիւմճէք վէ սինէք· 82
Ըչըզընն սիւրաթը· 151
Թավր ու հարէքէթ Լչիւն օն իքի գանուն· 51
Թաղթը վէ էօչիս· 71
Թէլէֆ օլան էէյլէնճէլէ էպէտի հայաթա գալան էէյլէնճէք· 173
Թէմիզլիք· 1
Թէվրաթ, Ինճիլ վէ սայիր բուհանի քիթապլար սաթան պիր քիթապընընն եօլճուլուղու· 159. 163. 167. 171
Թէքիր տաղը· 27
Թէրլէմէքլիք· 176
Թէրպիյէի ախլաղիէ· 193
Թիթիւն Լչմէք· 122
Թուրքիատա Բրօթէսթանթ ճէմաաթ· 161. 165
Թուրքիատա Ինճիլի Վախիլէրին չօղալմասը Լչիւն նէ՞ չարէ գատլանըլմազը·149.154.
Թուրքիատա մէքթէպլէր. 2.5.9.17.25 29.33.37.45.57.73
Թուչնիկ Վարդապետ վէ Մաշտոց· 79
Իթալիա· 179
Իլահի մագամ իլէ·
Կիւզէլ տիյար· 151
Միւմինին սօն սէօզլէրի· 91
Պիր մուհիմ սիւալ· 43
Իլանը մանասուսի· 53. 114. 211
Իխթիյար պիր աստր· 146
Ինէք աղաճը· 176
Ինճիլէ պէգլէյէն պիր Հինտի· 114
Ինճիլի իսլահաթա մանիք օլմայան էհալի· 58.63.66
Ինճիլին Իթալիատա Լէրլէմէսինէ էնհէլ· 139
Ինսան եէյէն աստիմէր· 122
Իչէ եարար օլմագ· 190
Իչքի Լչմէմէնին սէմէրէսի· 50
Իսրէթին Թէհսիրի· 66
Իչէր վէրմէք· 174

Իքի վարդապետը. 58
Իսրաէլեա. 143. 199
Իւճարէթի խոփիճ, զահմէթի աղբը պիր իչ. 111
Խայբոյահ վէ պէհտաբը պիր ատէմ. 141
Խայր իլէ չէրբի եէն. 69. 74
Խայր իլէ չէրբի եէնմէք. 98
Խուսուսաթը մուհէնէվիյէ. 194
Խուրտպին չահատէթի իլէ իսպաթ օլունմուշ պիր գաթը. 86
«Կէօչհուէր». 5
Կիլիկիա Ինճիլի Իթթիհատընդն պէհինճի սինէվի մէճլիսի. 102
Կիլմէք ճայի՞զ մի. 58. 42. 47. 50
«Կիւնահէլարընըզտա էօլմէքսինիզ». 78
Հալվ օլունաճագ պիր մէսէլէ վէ ճէվապը. 194, 199
Հաճինակ 1871 Ցուլիս 12 ուէն Սեպտ. 25 էտէք օլան իչ հագդընտա պագը մալիումաթ. 182. 190. 194
Հայվանաթընն ագլը. 57. 61
Հասթալըգտա թէվսիյէ էթմէքգիւճ տիւր. 74
Հատուէն զիյատէ մէտհ. 176
Հինտիսթան ճէվիզի աղաճը. 182
Հնաբօն. 178
Ճասլա ալտընըզ, ճասլա վէրին. 113
Ճէնուպի Սամրիզատա Միւսլիմանլար. 193
Ճէնուպի Սամրիզանըն Զուլու նամ գապիէսի. 87
Ճիւզի մալիումաթ. 109
Մայմունլար նասըլ թուէթուլուր. 3
Մանիսա. 131
Մատուկապար. 19. 167
Մարաշտա քեսկին իլմի Իլահի մէքթէպինին իմթիհանը. 155
Մարաշտանտա քեսկին Իլմի Իլահի մէքթէպինին իմթիհանը. 187
Մէմալիքի Միճմէմնասյը Սամրիզատա Զինլի մուհաճիրլէր. 15
Մէմալիքի Միճմէմնասյը Սամրիզանըն Րէյիս վէքիլի. 170
Մէրքէզի իթթիհատըն իչչինճիս սինէվի մէճլիսի. 23. 27
—Տէօրտինճի սինէվի մէճլիսի. 177
Մէքթուպ
Զէյթունտան. 58. 65. 66
Հաճինէէն. 182. 190. 194
Հաճի քէօյէն. 150. 154
Հէրէքէն 73. 106
Միւթէսիր պիր վուգուաթ. 55
Մուսթահարէն վուգուս պուլան վագաալար. 114
Մուդայէտ օլ քի տիէչ եանընդն. 66
Նապզ. 78
Նամըլ օլտուս. 30
Նուհտուն պագը. 166
Շէրաաթա կիթմէք. 210
«Շէրրտէն էէնիվէ, իւլա խայր իլէ չէրբի էէն. 46. 50
Ռաճուլ պիր սիւգիճ. 198
Ռասուլ վէ գայաէ իւզրէ ճէօմէրթալիք. 87
Զէնկիլէր. 70
Զին. 67. 119
Զինին տուվարը 211
Զինկիլէրին իսլաամէթի 206
Զին կաղէթասը 150
Զիքակօ չէհիրլի պիր ջօճուգ. 205
Զիքակօ չէհրին Շէհիր էմինի. 207
Զօպան Թագտիսի.
Իզմիտտէ. 87
Ուրֆատտա. 126
Սուլնկուրլուտա. 51
Տիարպէքիրտէ. 55
Զօպանըն միւթասա օտասը. 198
Պահպու ագաճը. 187
Պատ. Ալպէրթ Պարնս. 19. 22
Պէյազ Փիլ. 94
«Պէն սանա իմ, սիզ չըպու գլարընը» . 46
Պէննէլեր. 101
Պիր արսլան իլէ պիր ասիճի. 198
Պիր գըսատա ասին իգրարը. 91
Պիր գօվա իչինն մուհարէպէ. 155
Պիր եէնի մէճլիս. 125
Պիր եւզիւք. 74
Պիր հինտլի Պրահմինին Բիթթալը չէրիճ վէ օնուն վահիլէրի հագգընտա չահատէթի. 145
Պիր Հինտլի Բրիսթիան. 203
Պլիմաճ. 43
Պիր մէքթուպ ճէվապը իլէ. 103
Պիր Միքրօնէզիալընըն նուէթգուս. 26
Պիր մուհիմ սիւալ. 2
Պիր չօճուգտան Բրիտտտա իչինն էթթիքլերինին սէմէրէսի. 210
Պիր պէյիւք չիֆթլիք. 129
Պիր քրիսթիան Զուլունուն էօլիւմիս. 97
Պիր փուէթիէրէսթ Զուլունուն էօլիւմիս. 93
Պուտտա մէղէլի. 21
Պրահմին մէղէլի. 13. 17
Սաատէթլի պիր չէհիր. 197
Սահիպ տէրպէսթ՝ գրաաթ վէ պիլգի միւտավէմէթի իլէ օլար. 202. 205
Սապահ օլտու. 27
Սէնէ 1870. 3
Սինգօնա. 118
Սիւալ վէ ճէվապ. 49. 53
Սիւրեանի Փաթրիկի Եաղուսպ էֆէնտինին վէֆաթը. 62
Սիւրիա. 159
Սուլեման մէմուրիյէթինէ օլունան տավվէթ նէ տիր. 161. 165. 169. 174. 181. 186. 193
Վաղաալարըն տէվրի. 158.
Վալիէյի իչինն. 6. 10. 14. 18. 21. 26. 34. 41. 45. 49. 53. 58. 62. 65. 69. 73. 77 81. 85. 89. 93. 97. 101. 105. 109. 121. 125. 129. 133. 137. 142. 145. 153. 157. 162. 166. 170. 201. 205. 209. 213
« Վէ Բապպ Մովսէսէ տէսի, Պանա նէ՞ Ֆէրեաա Լաէլոին, Իսրայէլ օղուլլարընա սէօյլէ քի կէօչհուէնլէր». 209
Վէֆաթ.
Պա. Մր. Ուիլեամս. 45
Տիարպէքիրտէ քիվիսկ ինչասը. 107
Տուա էտէն գաւսընլար չիրքէթի. 41. 42
Տուա իլէ իմանընն սէմէրէսի. 169. 183
Բաղպըն իչի նիշհուն տուրմուշ տուր. 13
Բուհանի կիւրսուհտէն ճհանանի մէմուր. 54
Բուսիա. 55. 59
Բուսիա Գրալը իլէ Վէլիի ահտը. 151
Բուսիա Իմբէրաթօրու վէ մէզհէպ սէրպէսթիէթի. 155
Բուսիատտա Ալամանլար. 134
Բուսիատտա Մէզհէպ սէրպէսթիէթի. 91
Բօմա. 83. 103
Բօմատտա Թալիմ ու Թէրպիյէ. 126
Փափաղարըն վէ քէհվէներին չահատէթի. 178
Փէր Հիսաէնթին վէքթուպտս. 29
Փուէթիէրէսթ փափաղարընա վէրիլէն աթիէ. 83
Փօլիթիգայա տապիր հավատիալէր. 4. 8. 12. 16. 20. 24. 28. 32. 36. 39. 43. 48. 51. 56. 60. 64. 67. 72. 76. 80 85. 88. 92. 95. 99. 104. 108. 112. 119. 123. 127. 132. 136. 140. 144. 149. 151. 156. 160. 163. 168. 172. 179. 183. 187. 192. 195. 200. 203. 207. 211. 215.
Քէնտիսինի Սալահն իչինէ Թահսիս էթմէչ օլան պիր ֆագըր կէնճ քրիսթիանըն քէնտի եւրէյի իլէ գօնուշմասը. 213
Քէօփէքլէրէ վագ էթմէք. 141
Քիթապը չէրիճի Թէրճիւմէ էտէն բազպէթլու Պէտանըն սօն սատթը. 159
Քիթապը չէրիճին իլի ատէտ նուսխասի վահիթապը իլէ վագի օլան. 133
Քիրթան. 157
Քիւրսիթան. 7. 11. 98. 111. 151
Քրիսթիան գարըլարըն մէտուհիյէթ. 175. 181. 185. 189
Քրիսթիանըն գիմմէթի, թէսլիմաթ, իբատտ վէ մէսարիֆ մուվազէնէսի. 201
Քրիսթիանլար ալօրճ էտէպիլէրլի՞ր մի. 90
Քրիսթիան օլան պիր Պրահմին. 126
Քրիսթիան օլմուշ պիր Հինտլի գարընըն հիքեայէսի 81. 85
Քրիստոսա կիթմէք. 210
Քրիստոս էֆէնտիմիզին մէվլուտու եօրթուսու. 214
Քրիստոս իչինն ֆագիր օլմուշ. 151
Քրիստոսուն թէֆթիշ օլունմազ զանիմէթի. 154
Քրիստոս վէ քուչհուք չօճուգլար. 197
Քօլերա. 149
Օգոստինոսուն թէօզէլ քեարլըզը. 105
Ֆէրդին սէլէպի նէ՞ տիր 134
Ֆիրաստէթլի պիր գաապը. 26. 30. 34
Ֆրանսա. 15

ՄԱԼ ՅԻՑԱԹՆԵՐԸ

		Ղուրուշ
Պուղտայ սէրի Բուռնէլի	քիլէսի	28—30
Պուղտայ սէրի Անատօլու,	»	27—29
Պուղտայ եումշագ Բուռնէլի	»	26—29
Աֆիոն	օղդասը	220—230
Թիթիմիք, էնկիւրիւ	»	36—46
Փամուգ Կէյվէ	»	9 — 9 ½
» Ատանա	»	8 — 8 ½
Ճէհրի	»	16—22
Եիւն, Անատօլու եայգանմըշ	»	15 ½ — 16
» » եայգանմամըշ	»	8 ½ — 9
» Բուռնէլի եայգանմըշ	»	15 ½ — 18
» » եայգանմամըշ	»	8 ½ — 9

ԱՄԷՐԻԿԱ ՄԻՍԻՕՆԱՐԱԿԱՆ ՇԻՐԿԷԹԻ ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՆ
Մի՛ւլլիթի կազէթա Ե. ՊԼԻՍ

ՍԹԱՆՊՈՒԼ
ԱՐԱՄԵԱՆ ԹԱՊԱԱՆԷՍԻՆՏ
Զազմազճըլար, Ցակոբեան խան, նում. 12.